

РЕЦЕНЗИЯ

от професор Никола Станев Попов, доктор на науките
относно участието на доцент Елеонора Михайлова Милева, доктор на
науките, в конкурс за заемане на академичната длъжност
„ПРОФЕСОР” в професионално направление 1.3. Педагогика на
обучението по физическо възпитание (Спортна педагогика) за нуждите
на катедра „Психология, педагогика и социология” при Национална
спортна академия „Васил Левски” (Държавен вестник бр. 26 от
01.04.2016 г.)

Доцент Елеонора Михайлова Милева, доктор на науките, непрекъснато и много убедително утвърждава и доказва своето развитие в областта на науката и като преподавател в учебната дейност. За тези 25 години работа в Спортната академия тя разкри постижения по неподозирано много направления.

Искам първо да отбележа неутолимият ѝ стремеж към самоутвърждаване и квалификация. Още през 1998 г. защитава дисертация за образователната и научна степен „Доктор”, а през 2015 г. – дисертация за научната степен „Доктор на науките”. Специализира в университети на Германия, Австрия и Испания. Получава професионална подготовка по немска филология с право на учител по немски език. Завършва специалност Реторика и ораторско изкуство, също Теория и история на дипломатията (към ФОП). Владее много добре английски, руски и немски език.

Активно участва като експерт, координатор и съветник в 16 научноизследователски и образователни проекта: с университети от Белгия, Германия, Швеция, Литва, Полша, проект на ЮНЕСКО, проекти на НСА, академичен наставник е на проект на НСА „Студентски практики”. В организационен комитет е на 13 международни и вътрешни научни форуми.

Има забележително участие в научни форуми. Само след хабилитирането ѝ за доцент те са 69, от които 26 в различни европейски страни. На научните форуми е представила 85 научни съобщения.

Нейният академично-административен опит също е за отбелязване. Взема активно участие като член на редица научни съвети, на експертни комитети и комисии. Била е Заместник-декан на Учителски факултет.

Търсена е и за научно ръководство в помощ на докторанти, магистри и бакалаври. Ръководила е шест докторанта, трима от които успешно са защитили; 11 магистри и 1 бакалавър за дипломна работа, успешно защитили, осем доклада на студенти за научни конференции и публикувани в издания.

Значими прояви има и в рецензентската дейност. Рецензент е: на десет дисертации за образователната и научна степен „Доктор“, на два конкурса за административната длъжност „Доцент“, на 17 книги и научни статии, на 40 дипломни работи.

Ще посоча и някои особености на научноизследователската дейност на доц. Елеонора Милева.

Има богат списък от научни публикации – общо 165 статии в списания и сборници и три монографии. Представените за рецензиране са след получаване на научното звание доцент. А именно: две монографии и 77 научни публикации в списания и сборници, като 53 са публикувани в страната, 24 – в чужбина. На 57 от статиите Милева е самостоятелен или първи автор, 32 са на английски език, а 19 са в индексирани списания.

Ползва богат арсенал от методи за изследване: педагогически експеримент; тестове, в това число и адаптирани версии; анкета; беседа, исторически и сравнителен анализ.

Изследванията са направени освен в България, още и в Кипър, Шотландия, Германия, Гърция.

За изследване са ползвани състезатели и отбори по баскетбол, тенис на маса, футбол, бадминтон, вдигане на тежести. Една част от установените педагогически факти и особености са валидни за посочените спортове, други – за спорта и спортната действителност изобщо.

Различни са възрастовите групи от училищното физическо възпитание, които са обект на изследване. Освен това, изследвани са и деца с увреждания, със специални педагогически нужди. Още: училищното възпитание се изучава в контекста на треньорската и родителската общност.

Елеонора М. Милева има определени и ясно изразени заслуги, постижения и приноси относно обособяването на педагогиката на физическото възпитание и спорта, по-често обозначававана като спортна

педагогика. Разглежда я като резултат от развитието на спортната наука и педагогиката. Изяснява нейния предмет, понятиен апарат, принципи, задачи, методи и средства, нейната значимост, като отделя значимото в тази област преди всичко на германската школа. Тук умело ползва и историческия подход, за да стигне до разработване и изясняване на основните теории и концепции на педагогиката на физическото възпитание и спорта.

Принос за спортната образователна система у нас е извеждането на положителното от основните положения на европейския образователен модел. Застъпена е идеята за избирателно и творческо приемане на европейския модел. Добър пример се дава с Европейската тематична мрежа за изравняване на европейските висши образователни структури в спортната наука (AEHESIS) и с „Европейския курикулум” – учебна програма в областта на физическото възпитание, спортната тренировка, спортния мениджмънт, здраве и фитнес. С убедителни факти се потвърждава процесът за установяване на нова парадигма в спортната образователна система.

Ценност е сравнителният анализ на европейския образователен модел и моделът на НСА „Васил Левски”, и изведените от анализа поуки и препоръки.

В емпиричен план са установени достатъчен брой научни факти и особености, които обогатяват педагогическото знание и откриват път за подобряване обучението и възпитанието в училищното физическо възпитание, път за по-качествено обучение на учители, треньори, кинезитерапевти, спортни мениджъри и медийни специалисти.

Тук ще отбележим по-съществените.

Установени са научни факти за относителната роля на учители, приятели, съученици, семейство за формиране на интерес към спорта (върху материали по баскетбол); относно ролята на взаимодействието между учител и треньор за подпомагане на подбора и спортната ориентация.

Констатиран е нов факт за слабото развитие на умението за общуване в условията на спортната дейност (върху материали от състезатели по бадминтон). Извлечена е необходимостта от повече форми на извънурочна спортна дейност и от формиране на постоянни групи за спортуване.

Получени са убедителни факти за нагласите и отношенията на състезателите (материали от спорта тенис на маса) към професията треньор; съответно, противоречието между уважението към треньорската професия и разколебаността по отношение на направения избор. Разкрити са причините: слабата мотивация и липса на условия за реализация.

Изготвен е профил на състезателите (върху материали от футбол), валиден за личен и отборен портрет. Потвърдителни са данните, че най-силно са развити волевите и нравствените качества. По степен на развитие на качествата са изведени четири групи, което пряко се отправя към педагогическата и възпитателната дейност на треньорите.

Разкрита е ролята на „специализиран чужд език“ („език чрез спорта“) за професионалната реализация на бъдещите специалисти (върху материали от вдигане на тежести).

Констатирани са нови особености на обучението по физическо възпитание и на връзката му със спорта извън урока и извън училището. Практическа стойност имат очертаните педагогически основи на спортно-рекреационната дейност в SPA-центровете, както и изведените психологически профили на студентите от НСА и на треньорите. Ценност са получените резултати от използването на еволюционния и антропологическия подходи, както и от използването на специалното обучение на деца със специални педагогически нужди.

Не може да не се отчете като нещо полезно, но и като положителен пример, публикуването на няколко съобщения в рубриката „Научен живот“. Дадена е полезна информация за проведени научни форуми, някои от които в Гърция, Италия, Хърватска.

Трудовете на доц. Милева са популярни. В справката са посочени 134 цитирания и 20 позовавания, след хабилизацията ѝ за доцент. Има и четири положителни отзива за нейни публикации.

Плодотворна и разнообразна е учебната ѝ дейност. От нея са издадени шест учебника и учебни помагала, предназначени за квалификационните степени бакалавър, магистър, доктор. Един от учебниците е на английски език за чуждестранните студенти по трите образователни степени. Един е само с електронна версия – за дистанционно обучение на магистри по програма „Спортен мениджмънт“. Има участие и в написването на Спортен терминологичен речник. Учебниците са написани на високо и съвременно ниво, с приложения на казуси и образци за самостоятелна работа.

Разработила е самостоятелно 30 учебни програми за трите образователни степени, а 10 – в съавторство. Пет от посочените програми са за следдипломна квалификация. Учебната ѝ натовареност в аудитория е два пъти по-голяма от тази по действащия норматив.

Към казаното дотук ще си позволя и някои дискуссионни съображения и критични бележки. Не намирам за точен термина „алтернативна педагогика“. Алтернативата е задължителен избор на една от две или няколко взаимноизключващи се възможности. В случая се има предвид педагогиката, свързана с нетрадиционни модели на обучение във физическото възпитание и спорта, а не отричане на традиционната педагогика. Не споделям безкритичното приемане на мнението (Meinberg), че педагогиката е метатеория на другите науки. При разглеждането на компютърното обучение правилно акцентът е поставен върху полезния обхват, но липсва описание и на евентуален вреден обхват. Липсва критично отношение към т. нар. Спортология, която не е наука с необходимите предмет, методи и задачи. По-слабо внимание е отделено на отрицателните явления в спортната журналистика. От логическа основа страда използваният (и адаптиран) тест за типовете на студентите (типовете, както са заложиени в теста, не са взаимноизключващи се). Няма достатъчно логическа основа и Европейската квалификационна рамка. Някои от препоръките, които се дават, не са адресирани към хора и институции, които да ги изпълняват.

В заключение, изказвам с убеденост мнението си, че доцент Елеонора Михайлова Милева, д.н., има необходимите качества, научни постижения и приноси за академичната длъжност „Професор“ по специалността Педагогика на обучението по физическо възпитание – спортна педагогика към катедра „Психология, педагогика и социология“ на Национална спортна академия „Васил Левски“.

София, 26.06.2016 г.

Подпис:

Професор Никола Попов, доктор на науките